

Kiistan taustalla vuonna 2014 tehty paikallinen säästösopimus Työvuoron päättymisleimauksesta erimielisyysneuvottelut

FINNAIR TECHNICAL SERVICES

Työvuoron päättymisleimausta koskevasta käytännöstä käydään erimielisyysneuvottelut ATA:n ja työnantajan edustajien kesken ensi keskiviikkona 17.11. Jos neuvotteluissa ei päästä yhteisymmärrykseen, asian käsittely siirtyy IAU:n ja Paltan välille työehtosopimukseen perustuvan neuvottelujärjestyksen mukaisesti.

Erimielisyyden tausta

Finnairin tekniikkaa koskevan erimielisyyden taustalla on ITA:n ja työnantajan välillä toukokuussa 2014 solmittu paikallinen sopimus tekniikassa toteutettavista säästöistä.*

Sopimus perustui Lentoliikenteen palveluja koskevan työehtosopimuksen (15.11.2013-15.11.2016) allekirjoituspöytäkirjan 9. §:ään ”Poikkeukselliset taloudelliset vaikeudet”. Sen mukaisesti IAU:n ammattiosaston ja työnantajan välillä voitiin sopia määräaikaaisesti työehtosopimuksen määräyksistä poikkeavista työaikajärjestelyistä.

Työvuoron päättymisen

Säästösopimus rakentui ns. säästöelementeistä, joista yksi liittyi työvuoron alkamista ja päättymistä koskeviin käytäntöihin:

Työntekijän tulee olla työnantajan käytettävissä työasussa välittömästi työvuoron alkaessa. Työvuoron päättymisleimauksen voi tehdä 5 minuuttia ennen työvuoron päättymistä työasussa, jolloin peseytymisaika on otettu huomioon. Erillistä työajaksi katsottavaa peseytymisaikaa ei tämän lisäksi ole. Leimaaminen sisään/ulos tehdään mekaanikkojen osalta omalla työpisteellä tai työaluetta lähinnä olevalla leimauslaitteella.

Säästösopimuksen tultua voimaan päättymisleimauksen sai siis tehdä edelleen ennen työvuoron päättymistä, mutta työehtosopimuksen mukaisesta erillisestä viiden minuutin peseytymisajasta ennen työvuoron päättymistä luovuttiin.

Paikallinen sopimus säästöistä 2016-2020

Seuraavan kerran asiasta sovittiin paikallisesti vuonna 2016, jolloin Lentoliikenteen palveluja koskeva työehtosopimus uudistettiin työmarkkinakeskusjärjestöjen solmiman kilpailukyky sopimuksen pohjalta.

Tekniikan yrityksissä kiky-sopimukseen liittynyt työajan pidentäminen toteutettiin muuttamalla peseytymisaikaan liittyvää työehtosopimuksen määrystä siten, että peseytymisaika ennen ruokailutaukoa lyheni minuutilla (viidestä neljään minuuttiin) ja jäi kokonaan pois työajan päättymisen yhteydestä. Tästä kohdasta oli kuitenkin mahdollista sopia toisin pääluottamusmiehen ja työnantajan välillä.

Lisäksi työehtosopimus antoi mahdollisuuden sopia paikallisesti myös muista järjestelyistä, joilla saavutettaisiin vastaava vaikutus kuin työajan kuuden minuutin pidentämisellä työvuoroa kohden, jos yrityksessä tai työosastolla oli käytössä työehtosopimukseen perustuva erillinen työaikasopimus.

Tähän pohjautuen ITA solmi 30.9.2016 työnantajan kanssa uuden toistaiseksi voimassa olevan sopimuksen säästöistä.* Siinä työvuoron alkamista ja päättymistä koskeva kirjaus oli yhtenevä aiemman säästösopimuksen kanssa. Helmikuussa 2020 ITA irtisanoi sopimuksen ja se päättyi 12.5.2020.

Harhaanjohtava tulkinta

Sopimuksen päättymisen jälkeen työnantaja on esittänyt siirtymistä työehtosopimuksen mukaisiin peseytymisaikoihin. Käytännössä se tarkoittaisi työnantajan mukaan sitä, ettei ennen työvuoron päättymistä olevaa peseytymisaikaa enää olisi ja päättymisleimaus tapahtuisi jatkossa työvaatteet päällä työvuoron päättyessä.

Työnantajan esitys perustuu tulkintaan, että sen ja ITA:n välillä syyskuussa 2016 sovitulla paikallisella sopimuksella jat-

kettiin aiempaa säästösopimusta siten, että sen säästövaikutus kuittasi kiky-sopimuksen mukaisen työajan pidentämisen, mutta peseytymisaika säilyi ennallaan. Tulkinta on virheellinen.

Vuoden 2014 paikallisella säästösopimuksella sovittiin työajan päättymiseen liittyvästä työehtosopimuksen määräyksestä toisin luopumalla nimenomaan siihen sisältyneestä erillisestä viiden minuutin peseytymisajasta. Näin ollen sinänsä kiistattomalla samaisen työehtosopimusmääräyksen myöhemmällä muutoksella (2016) ei ollut enää vaikutusta päättymisleimauksen ajankohtaan, eikä siitä ollut niin muodoin myöskään tarvetta sopia enää toisin, vaikka työehtosopimus antoikin siihen erillisen mahdollisuuden.

Säästösopimukseen kirjattu oikeus tehdä työvuoron päätty-

misleimaus viisi minuuttia ennen työvuoron päättymistä ei sen sijaan ole työehtosopimusmääräys, josta olisi ollut voitu sopia toisin, vaan se on perua yhtiössä pitkään jatkuneesta vakiintuneesta käytännöstä. Tämän johdosta sopimukseen selvyuden vuoksi kirjattu käytäntö on yhä voimassa työsuhteiden ehtona ilman erillistä sopimustakin, eikä työnantaja voi sitä yksipuolisesti muuttaa.

Neuvotteluja varaudutaan jatkamaan liittojen välillä

Mikäli työvuoron päättymisleimausta koskevissa paikallisissa erimielisyysneuvotteluissa yhteinen näkemys jää saavuttamatta, asia etenee seuraavaksi liittojen välisiin neuvotteluihin. Jos kiistaan ei löydetäisi tämänkään jälkeen ratkaisua, se on mahdollista saattaa edelleen työtuomioistuimen arvioitavaksi.

* Kaikki Finnair Technical Services Oy:tä koskevat paikalliset sopimukset ovat yhtiössä työskentelevien jäsenten luettavissa IAU:n verkkosivuilla:

<https://www.iau.fi/yhtiot/finnair-technical-services/>